

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio I. Quid intellectio intellectiva & abstractiva.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

RATIO secunda est. Quia impossibile est attingere identitatem duorum, vel negationem identitatis eorundem; quin hoc ipso actu concipiam illa duo. Ergo neque possibile est, concipere identitatem vel negationem identitatis Prædicati & subiecti, quin hoc ipso actu attingam Prædicatum & subiectum, quod enim verum est de identitate vel negatione identitatis duorum in communi verum etiam debet esse de identitate vel negatione identitatis prædicati & subiecti tanquam de singularibus in illo communi contentis Antecedens in quo est Difficultas probatur. Tum quia compossibile est relativum concipi sine suo termino. Ergo etiam impossibile est identitatem duorum concipere sine illis terminis. Tum quia si unum tantum concipiat non erit identitas duorum, nam unum non sunt duo. Quod si impossibile est concipere identitatem duorum vel negationem identitatis duorum quin hoc ipso actu concipiam illa duo. Ergo otiosus erit alius actus & superfluous consequenterque iudicium quod illi identitati attendit stabit in uno actu, eritque simplex Qualitas?

RATIO tertia. Quia si non esset simplex Qualitas secunda operatio, non posset dari unquam una secunda operatio, utpote semper duplici iudicio constans, non potest autem dici quod non possit dari una secunda operatio, cum etiam de illa status Quæstionis procedat, an scilicet una secunda operatio sit simplex Qualitas; Indubie enim duæ secundæ operationes sunt duæ Qualitates.

DICES I. Id quod constat partibus non est simplex qualitas, cum tamen iudicium constet partibus, hoc est, prædicato & subiecto.

RESPONDETUR. Subiectum & Prædicatum non sunt pars iudicii, objectum autem in quod cadit iudicium, hoc est, identitas vel negatio identitatis objectiva est quid indivisibile.

DICES II. Diversus est actus conclusionis ab actu iudicii quod est in secunda operatione. Ergo & actus iudicii de connexionione subiecti cum Prædicato. Diversus erit ab actu iudicii de connexionione prædicati cum subiecto.

RESPONDETUR. Negando consequentiam. Disparitas est. Quia nisi iudicium tertiæ operationis sit distinctum à iudicio secundæ, non habebit per quid constitutur tertia operatio quod absurdum non sequetur, etiam si unico iudicio, constet secunda operatio una quæ hoc ipso una non esset, si diversa iudicia haberet.

DICES III. Diversa est apprehensio quod Pater sit qui habet Filium & Filius sit qui habet Patrem. Ergo etiam est diversum iudicium quo iudicatur identitas Subiecti & Prædicati ab Identitate Prædicati & Subiecti.

RESPONDETUR. Diversitatem illam apprehensionū omni ex diversitate objecti directi hic quidem quod est entitas Patris & illic quod est entitas Filii: quia autem siue iudicem identitatem

prædicati cum subiecto, siue subiecti cum Prædicato, idem est objectum, nempe identitas affirmata, ideo & iudicium idem erit, affirmationes quidem respicientes subiectum sub conditione subiecti, sunt diversæ ab affirmationibus respicientibus prædicatum sub ratione prædicati, affirmatio tamen identitatis utriusque est eadem indivisibilis & objectum indivisibile sicut & ipsum Ly Idem indivisibile est.

QUÆSTIO I.

Quid Intellectio Intuitiva & Abstractiva.

NON est necesse hic omnes notitias percurrere, quia aliqua quidem quantum ad Philosophum pertinet sunt sufficienter traditæ, ubi de divisione scientiæ & in secunda operatione, ubi de veritate contingentium actuum. Aliqua etiam Intellectiones v.g. Simplicis intelligentiæ, visionis, &c. ex praxi communi in Theologia tractantur. Hic faciemus eas, quæ commodè hic explicari possunt, impedirentque longitudine Theologum.

DIFFICULTAS I.

Quid per alios dicæ Intellectiones.

INUITUS propriissime, aut saltem magis manifestè significat visionem corporalem, à qua translatum est nomen ad intellectiones, quarum aliqua intuitiva appellantur.

EXPLICAT I. Recentior Suarez. Quod cognitio intuitiva sit cognitio rei præsentis, ut præsens est: jam autem abstractiva cognitio rei, non ut præsens est; Idem docet Scotus in 2. distinct. 3. quæst. 6. num. 6. Hæc explicatio

NON SATISFACIT I. DEUS Antichristum cognoscit intuitivè & tamen non cognoscit rem præsentem ut præsens est, ergo cognitio intuitiva non est cognitio rei præsentis, ut præsens est. Antecedens probatur. De quo falsum est dicere est præsens, de illo falsum est dicere quod cognoscatur præsens, prout præsens est. Sed de Antichristo falsum est dicere, quod sit præsens. Ergo falsum est dicere, illum cognosci præsentem prout præsens est. Major Probatur. Quia prius est esse præsentem, postea cognosci præsentem: ideo enim cognoscitur præsens, quia est præsens. Deinde illa cognitio si cognosceret præsens, quod non est præsens, esset cognitio falsa. Jam autem nec Divina cognitio, nec intuitiva creata, falsa est.

RESPONDEBIS. DEUM noscère omnia in sua præsentia, quam habent ad æternitatem adeoque ut præsentia.

CONTRA. Quia quando assumitur DEUM noscere omnia in præsentia non hoc significatur, quasi dicat illud objectum. DEUS non habere rationem futuri, sed tantum hoc significatur, quod determinativum, ut hæc potius pars quam illa noscatur, petatur ex præsentia.

sentialitate determinata eorundem ad aternitatem, significatur item quod ad Divinam notitiam non comparentur illa ut futura, hoc est, postea noscenda, restabitque querere: Quid sit aliquid noscere intuitivè in sua præsentialitate, nec enim repugnat aliquid, in sua præsentialitate noscere, & tamen abstractivè.

NON SATISFACIT II. DEUS intuitivè cognoscit tres differentias temporis, hoc est, præsens, præteritum, & futurum, ex quibus excepto præsenti, non potest cognoscere reliqua præsencia ut præsencia, cum essentialiter negent præsencia.

RESPONDEBIS. Futura à DEO intuitivè cognosci, prout sunt præsencia in certa differentia temporis, quæ nondum advenit; præterita item cognosci in præsencia temporis & differentia quæ jam præterit.

CONTRA est. Quia cognoscit DEUS, intuitivè, differentiam inter præsens, quod est, & inter præsens quod futurum est, & enuntiat de illis, illa non esse idem, quod enuntiare non posset, si futurum quæ tale non cognosceret. Hoc ipsum sic aliter proponitur. Præsens quod nondum advenit, intuitivè DEUS cognoscit, & enuntiat de illo: falsum est quod jam advenerit; quero ergo, an cognoscat hoc Ly quod non advenerit? vel non, si non cognoscit, qui illud enuntiat: si cognoscit, ergo cognoscit futurum, & quidem non sub ratione præsens, sed sub ratione ejus, quod nondum advenit. Deinde, vera hæc est Propositio & intuitivè à Deo cognita, futurum non est præsens, tunc quero. An hæc sit in Deo identica Propositio? Si identica sensus illius erit Præsens est præsens. Si non est identica, quero, huic termino Ly Futurum, respondetne aliquid quod formaliter ex modo nostro concipiendi, non respondet termino præsens? Si non respondet aliquid formaliter distinctum, ergo illa propositio erit identica. Si respondet, ergo cognoscit futurum, prout distinctum à præsenti & tamen cognoscit illud futurum intuitivè. Ergo apparet, de ratione intuitivæ, non esse, noscere præsens ut præsens.

NON SATISFACIT III. hæc Explicatio. Quia nos non nisi abstractivam cognitionem habemus de Deo, & tamen illam habemus de Deo, prout præsente, qualis est hæc ipsa, quæ concipit, reduplicationem Dei præsens, prout præsens est. Sicut cognoscere parietem affectum, albedine inquit Pontius, est cognoscere ut album. Deinde ut advertit Oviedo. Si cognitio intuitiva debet esse objecti ut præsens est, eadem cognitio poterit esse intuitiva & abstractiva v. g. casu, quo video per intelligentiam intuitivam objectum præsens, potest Deus annihilare objectum, & eandem cognitionem conservare in absentia illius objecti, quæ enim in hoc implicantia? ergo non est de ratione intuitivæ cognitionis, esse cognitionem rei præsens, ut præsens est.

RESPONDEBIS. Cognitionem intuitivam esse cognitionem rei præsens ut præsens est in hoc sensu: quia videlicet debet causari ab ipso objecto ut existente & præsente secundum se, & non à speciebus emendicatis ab aliis rebus.

CONTRA est. Quia saltem divinitus posset esse notitia intuitiva à speciebus emendicatis, & circa objectum non existens, nec ab illo causari ut casu quo Deus utatur pariete, ad producendam speciem germanam Antichristi, illamque ponat, in intellectu Petri. Ergo esse notitiam intuitivam non est illam causari ab objecto ut existente, aut causari à speciebus non emendicatis.

Inferes ex adlatis rationibus, esse necesse, explicari specialiter, quid sit istud præsens cognosci objectum, tuncque primum videri, an ipsum illud futurum sit legitime explicativum, notitiæ intuitivæ.

EXPLICAT II. Pontius hic Disp. 53. num. 108. Illam scilicet esse cognitionem intuitivam, quæ cognitio terminatur ad ipsum objectum secundum esse suum reale actuale, & non secundum esse intentionale. Hæc explicatio

NON SATISFACIT. Tum quia per illam sequitur, futura quæ talia intuitivè cognosci non posse, non enim habent esse reale actuale. Tum quia DEUS non habet esse reale actuale sine attributis, & tamen videri potest intuitivè sine attributis de quo in prima parte. Tum quia cognitio quam habemus de DEI existentia est abstractiva, & tamen terminatur ad DEUM, secundum esse illius reale: non enim intentionaliter DEUS existit. Denique quando dicit scientiam visionis non terminari ad objectum secundum esse intentionale, vel intelligit esse intentionale fictum, & sic nostra cognitio de DEO existente, erit intuitiva, non enim terminatur ad esse fictum. Vel intelligit non debere terminari notitiam intuitivam ad objectum secundum esse intentionale, hoc est secundum esse, prout subest nostris secundis intentionibus. Nihil explicat, quia non terminari ad esse intentionale objecti, erit non terminari, ad esse, prout subest nostris intentionibus; terminari autem ad objectum non secundum quod subest nostris intentionibus, est terminari ad illud non secundum quod abstrahitur; atque adeo à primo ad ultimum, cognitio intuitiva, erit cognitio non abstractiva, de quibus utrisque simul sumptis queritur, quid sint?

EXPLICAT III. Suarez, Vasquez & alii, cognitionem intuitivam illam esse, quæ attingit omnes formalitates objecti, nullâ præcisione factâ inter illas. Hæc explicatio

NON SATISFACIT I. Tum quia ut dicitur in prima parte, potest videri essentia sine attributis. Ergo non est de ratione intuitivæ, non esse præcisionem.

Dein-

Deinde communicare potest Pater naturam Divinam Filio, & non communicare Paternitatem. Ergo multo magis poterit terminare cognitionem naturae Divinae & non terminare Personam, idque notitiam intuitivam, neque enim adferetur disparitas, nisi per dictam definitionem quae ipsa negatur.

NON SATISFACIT 2. Quia si de ratione intuitivae est attingere omnes formalitates objecti, nullam praecisionem factam inter illas, etiam visio ocularis, non erit cognitio intuitiva, quia non attingit omnes formalitates objecti, non enim attingit rationem entis, rei, sed solam rationem colorati. Rursus cognitio omnipotentiae beatifica, est intuitiva, & tamen non discernit omnes formalitates illius, quia nec attingit Terminos omnes creabiles.

NON SATISFACIT 3. Duplices sunt formalitates objecti adaequatae & inadaequatae. Adaequatae sunt tota Entitas. Inadaequatae, sunt aliquid illius Entitatis, quo posito sic urgetur: Si attingantur adaequatae formalitates cognitione aliqua abstractiva, ut attingi illas non repugnat non erit actus ille Intuitivae. Ergo apparet in ratione intuitivae non constitui notitiam, praecise per rationem attingentis omnes formalitates. Rursus potest dari intuitiva adaequata, Ergo poterit dari & intuitiva inadaequata, & sicut inadaequata Formalitas. hoc ipso quia inadaequata est, non amittit esse Formalitatis; ita & cognitio quae attinget Formalitatem inadaequatam, non desinet esse intuitiva. Quod ipsum sic ulterius proponitur. Quando videtur objectum adaequate per cognitionem intuitivam, vera est haec Propositio: Totum videtur intuitivae. Ergo est explicabilis per descensum & hoc videtur intuitivae, & illud videtur intuitivae; Cur ergo fieri non poterit, ut sit possibilis alia cognitio, eodem modo intuitiva formalitatis: A quo modo est intuitiva ea notitia quae omnes formalitates adaequate attingit, hoc ipso dempto, quia se non extenderet ad omnes alias formalitates.

RESPONDETUR communiter. Quod ad intuitivam, spectet attingere omnia, quae attingibilia sunt, cum ergo non sit attingibilis. v.g. Ratio accidentis ab oculo, salvari poterit ratio visibilis quamvis non videatur accidens.

CONTRA EST. Tum quia vel intelligit per Ly: *debet totum attingi quod potest attingi*, vel inquam intelligit, attingibilitatem absolutam, ut scilicet si sit visio supernaturalis, attingantur omnia attingibilia visione supernaturali, & si sit visio naturalis, attingantur omnia attingibilia visione naturali, & hoc non potest dici, quia alias visio beata non esset intuitiva, quia non attingit omnia, quae supernaturaliter in Deo videri possunt. Rursus visio ocularis non erit intuitiva, quia à longè multa non videntur quae visibilia sunt, de propinquo. Quod si per Ly *attingere omnia quae potest intelligi* restricta attingibilitas, quod scilicet illa visio, attingat omnia, quae illa visione attingibi-

lia sunt, modo attingatur objectum, secundum quod ipsum, restabit inquirere, cur non possit esse visio restricta, ad hanc formalitatem, & cognoscens illam, secundum quod ipsa est, attingendo objectum non irrestrictè & simpliciter, sed restrictè, modo suae attingitivitati proportionato. Tum quia haec responsio supponit, quod sensus non possit percipere distinctionem, adeoque nec praescindere, quod tamen competit intellectui. Sed conceditur, quod non distinguat oculus, quia ad hoc est necesse, utrumque membrum distinctionis attingere. Sed cur non potest sine praedicato distinctionis, videre album, & non videre rationem accidentis. v.g. Quod si hoc potest oculus, poterit & intuitio intellectualis. Demus etiam quod non distinguendo id faciat, sed simpliciter non attingendo objectum. Tum quia ut urget Oviedo. Si objectum non attingatur in formalitate non attingibili ab illa visione, non deficiet ratio visionis. Ergo etiam si non attingatur ex alio capite, adhuc poterit stare ratio cognitionis intuitivae.

Solutio argumentorum in contra petatur ex prima Parte, & ex Materia de Praecisionibus.

DIFFICULTAS II.

Continuatur eadem Materia.

EXPLICAT 4to. Martinon & non pauci alii, quod intuitiva cognitio, sit cognitio per proprias species objecti, & abstractiva per species alienas. *Haec explicatio.*

NON SATISFACIT 1. Quia in multorum sententia, nec videtur Deus per speciem impressam, nec videri potest intuitivae, & tamen intuitivae attingitur. Ergo apparet per Ly noscere per proprias species (ut sonat acceptum) non rectè explicari intuitivam.

NON SATISFACIT 2. Quia ut advertit Oviedo si Deus mecum concurreret ad visionem coloris existentis, non media specie propria, non mediâ etiam alienâ, neque immediatè ipso objecto concurrente, sed solo Deo determinante ad visionem, illa visio esset cognitio intuitiva, non enim fieri illam, talem repugnat, & tamen neque esset per proprias species, neque immediatè concurrente objecto. Ergo de ratione intuitiva non est, videri, per proprias species.

NON SATISFACIT 3. Quia non implicat contradictionem, assumi à Deo tanquam instrumentum obediens, speciem alienam, ad producendam cognitionem intuitivam. Ergo stare potest ratio cognitionis intuitivae, cum concursu specierum alienarum, ad eum modum, quo assumere potest oculus, ut producat mortuo modo auditionem, & ad eum modum, quo assumere potest aquam, ad producendam etiam physicè gratiam.

Neque valet si dicas per species proprias, te intelligere: non species impressas, sed expressas, Non inquam valet: Quia hoc non esset explicare quid sit cognitio intuitiva. Si enim quæram ex te, quid sit cognitio intuitiva Angeli, respondebis:

† (Q)

debis: Esse cognitionem per speciem expressam propriam objecti, hoc ipsum autem ego quæro quid sit?

Rursus si intelligis per species proprias speciem expressam, Dico nos intuitivè cognoscere Deum, quia conceptus hic, qui latet sub entibus illis rationis, quæ formamus concipiendo Deum, est proprius Dei, hoc sensu, quia nulli alteri, præter Deum conveniens, & quia concipitur prædicata, quæ demonstrativè, v.g. conveniunt non nisi Deo.

RESPONDERI POTEST 1. Quando dicitur cognitionem intuitivam fieri debere per species proprias, sensus est, non debere fieri per alias.

CONTRA EST. Quia per te cognitio abstractiva est, quæ fit per species alias, Ergo cognitionem intuitivam fieri non per species alias, erit illam fieri non per abstractionem. De quo ipso queritur.

Deinde redit Argumentum factum, quod ostendebat, cognitionem intuitivam etiam per species alias fieri posse. Denique Quia non idè dicimus, DEUM intuitivè à beatis videri, quia illum non concipiunt, per modum sensus, aut Luminis, sed quia concipiunt eum secundum quod ipsum est, ad quod consequitur non nosci per species alias. Ergo istud Ly nosci per species alias, non est definitivum notitiæ intuitivæ.

RESPONDERI POTEST 2. Intuitivam cognitionem fieri debere per proprias species, vel aliquid illis æquivalens, v.g. ipso objecto concurrente, Deo vices specierum propriarum supplente &c. ut fieret, si elevarer Deum alias species ad producendam intuitivam.

CONTRA EST. Quia jam per te cognitio intuitiva erit, sive fiat per proprias species, sive per alias, vices propriarum supplentes, Ergo abstractiva per te erit illa, quæ producitur per alias species, non supplentes vicem propriarum. Ergo nihil explicas quid sit abstractiva cognitio, ad eum plane modum, quo si posset dealbare nigredo, non rectè albedinem diceret illam esse, quæ dealbat, nisi aliunde assumatur aliquid tanquam instrumentum dealbationis. Deinde queritur hic in quo formaliter consistat cognitio intuitiva, non verò à quo causatur. Ergo si fieri potest, non debes respondere per id, quod est causativum talis cognitionis ut sunt causativæ in plurium sententia species. Denique cognitio producta ab intellectu per species proprias est intuitiva, producta per alias, vices propriarum supplentes, est intuitiva & quæro ergo an cognitiones à tam diversis principiis profectæ, convenient in ratione intuitivarum vel non? Si non conveniunt. Ergo immeritò dicitur à tam diversis principiis intuitivam posse principiari, si conveniunt. Ergo illud potius erit formaliter constitutivum intuitivæ notitiæ.

EXPLICAT 6. Oviedo Cognitionem intuitivam, quæ non attingitur objectum instar alius objecti, à se distincti. Abstractiva autem illa est, quæ objectum instar alius à se distincti, cognoscitur.

Hæc sententia habet etiam fundamentum in Conimbricensibus qui volunt illam esse scientiam intuitivam, per quam videtur objectum in se. Illam verò abstractivam, per quam videtur objectum in alio. Contra hanc sic propositam explicationem sunt instantiæ.

Quia DEUS noscit, creaturas in sua omnipotentia, & tamen videt illas intuitivè se ipsum item videt intuitivè in creaturis, comprehensio item effectuum in causis & causarum in effectibus, est intuitiva, & tamen in alio, ut sic de reliquis. Has instantias ut vitaret Oviedo, alia phrasi definitionem concepit, quæ nihilominus

NON SATISFACIT 1. Quia esse intuitivam cognitionem, non dependet ab alio objecto negato. Ergo male definitur, intuitiva cognitio, quod sit ea, quæ non attingit objectum instar alius. Antecedens probatur. Si per impossibile non cognosceret Deus ulla objecta, cognosceret tamen, seipsum ut est interrogatus, an cognoscat se intuitivè, responderet cognosco, & tamen non posset dicere, quod se ipsum cognoscat, non per modum alius. Quod ipsum probatur. Quia nesciret, quid sit cognoscere aliud, Ergo non posset affirmare, quod seipsum cognoscat, non per modum alius, prius enim concipi debet illud aliud, & postea negari, quod se non cognoscat per modum alius. Rursus, per imaginariam ut vocant similitudinem arguendo: Si interrogatus oculus respondere posset, quærereturque ex eo, cognoscisne intuitivè colorem illuminatum, responderet cognosco, si autem ulterius queratur, cognoscisne non per modum alius. v.g. non per modum soni vel saporis, responderet nescio: Quia non attingo quid sit sonus, Ergo etiam DEUS cognoscens se ut est, & non cognoscens alia à se, respondere posset, se cognoscere intuitivè, & tamen non posset dicere, se eo casu non cognoscere per modum alius.

NON SATISFACIT 2. Tum quia prædicata negativa posteriora sunt affirmativis, consequenter nec rectè descriptiva affirmativorum: nam definitio debet procedere per prima. Ergo cum non cognoscere per modum alius, sit aliquid negativum, intuitiva autem notitia, sit quid affirmativum, non rectè describetur per non cognoscere, ad instar alius. Tum quia esse in se prius est, quam esse ad aliud, Ergo & esse cognitionem intuitivam, prius est, quam non esse per modum alius, quia hoc est respectivum, & consequens positionem prioris.

ris. Tum quia etiam posito, quod teneat prædicta definitio, saltem non dictis terminis exprimi debuisse sed potius his: Intuitiva est quæ attingit objectum non instar aliis objecti à se distincti, cum tamen ponat Oviedo Ly quæ non attingit objectum. Quod autem adlata phrasi potius explicari debuerit, ratio est: Quia cognitio est actus intentionalis, Ergo potius debuit, exprimi & non negari iste actus, cumque cognitio intuitiva, non sit quid negativum, debuisse exprimi potius termino positivo, scilicet adhibendo hunc terminum actus. Et si sufficit termino negativo, describere cognitionem intuitivam, dicam Lapidem habere cognitionem intuitivam Angeli, quia non attingit Angelum instar alius objecti ab Angelo distincti. Quod si dicas non posse id quadrare Lapidi, quia nullo modo attingit Angelum. Sed ut hoc ad propositum serviat, exprimendus fuisse ille actus, termino positivo.

NON SATIS FACIT 3. Quia admittit Oviedo possibilem esse cognitionem quæ sit reflexiva supra seipsam, si autem stare prædicta definitio, non esset possibilis notitia reflexiva supra seipsam, quia nunquam posset reflectere supra seipsam quin saltem confusè reflectat se supra alias: & dicat se non esse talem quales aliæ sunt. Unde non esset purè reflexiva supra seipsam sed etiam reflexiva supra alias.

DIFFICULTAS III.

Explicatur quid Intuitiva?

Cognitio Intuitiva Est cognitio quæ attingit objectum secundum quod ipsum, seu est cognitio objecti sicuti est. Ly Est accipiendo pro aliquo communi ad existentiam & essentiam. Seu est notitia, in qua Ita cognitionis, respondet ad Ita objecti. Ly attingit objectum, Ly cognitio objecti, sunt loco generis, reliqua autem, differentia loco. Non dico autem illam cognitionem attingere objectum ipsum, sed secundum quod ipsum, quia cognitio demonstrativa de existentia Dei, cognitio item fidei credentis Deum, attingit ipsum Deum, sed non secundum quod ipsum, modus enim essendi Dei alius est, à modo, quo illum cognoscimus; Licet ipsummet cognoscamus. Et quod latet sub illis entibus rationis, quæ fingimus cognoscendo Deum, est quidem ipsummet esse Dei, sed non cognitum à nobis, secundum quod est ipsum. Et quidem ut à magis notis ad ignotiora procedamus, quando oculus videt album, quod est album, nigrum quod est nigrum, dicitur videre ipsum se.

cundum quod ipsum, sic intellectus, tunc etiam dicitur noscere intuitivè, quando noscet ipsum objectum, secundum quod ipsum. Rursus non dico quod cognitio intuitiva attingat objectum secundum quod ipsum est. Quia Ly est, ambiguum faceret sensum, an non supponeret pro existentia. Hinc etiam in secunda explicatione positum quidem Ly est, quia non potuissent sine illo concipi verba explicationis possunt autem concipi in priori illa explicatione. Unde & in priori explicatione omissum Ly est. Ideo autem non debet accipi Ly est, sumptum pro existentia, quia indubiè intuitivè possunt nosci, saltem à Deo, etiam non existentes res.

EXPLICARI POTEST ULTERIUS hæc definitio à paritate cum visione oculari. Intueor Cæsarem præsentem, attingo ipsum secundum quod ipsum, si autem obtrudatur mihi alius similis illi in aliquibus, vel is, qui personam ejus gerit: eo casu non viderem Cæsarem secundum quod ipsum; & si acciperet Cæsar larvam non viderem eum secundum quod ipsum, non dicerem attingere intuitivè. Fundatur ulterius hoc totum in hoc principio. Objecta quantum est ex vi sui, & ex natura sua, petunt non nisi intuitivam cognitionem. Quia id quod petit cognosci, petit, secundum quod convenit ei prædicatum intelligibilitatis, & quia hoc prædicatum intelligibilitatis, est ipsamet rei entitas, sicut unaquæque entitas non petit nisi suam entitatem, non petit ipsum esse, nisi secundum quod ipsum est, sic nec petit intelligi aliter, nisi secundum quod ipsum. Rursus appetitus ille quem habent, ut ita dicam objecta, non est alius, nisi ut se notificent noscenti quid sint, & quia hæc notificatio rei, non habebitur, si non noscantur secundum quod ipsa, sit ut appetendo nosci, appetant nosci secundum quod ipsa. Ly ergo nosci secundum quod ipsum, reddit hunc sensum; quod si sit intuitiva adæquata, debeat secundum quod ipsum adæquatè noscere, secus si sit intuitiva inadæquata, tumque cognoscetur secundum quod ipsum, quando ut dixi, Ita & modus noscendi, respondebit ad Ita & modum objecti.

RATIO 1. Bonitas explicationis desumitur ex auctoritate Sancti Pauli, qui visionem beatam explicans phrasi hac utitur. Videmus nunc in ænigmate, tunc autem facie ad faciem, item videbimus eum sicuti est, quæ verba coincidunt cum nostra explicatione, idemque significant, ac dicere: noscemus Deum, secundum quod ipsum.

RATIO 2. Quia prædicta explicatio, convenit omni soli, & semper, proceditque per prima.

RATIO 3. Quia reliquæ omnes descriptiones ab aliis adlatæ, supponunt hanc nostram, ad eamque revocari possunt. Imprimis non

† (Q) 2 cognosci

cognosci per modum aliū, revocatur ad cognosci secundum quod ipsum, tanquam negatio ad prædicatum affirmativum, ad eum modum, quo negatio brutalitatis in Petro, revocatur ad esse hominis. Causari à propriis speciebus, ab ipso objecto, à Deo per se, vel per alium supplemte propriarum specierum vel objecti concursum, revocatur tanquam principium elicitive cognitionis, attingentis objectum, secundum quod ipsum. Item cognosci non præscindendo, revocatur tanquam species aliqua ad genus. quod ipsum revocari, est signum à posteriori recte definitionis, sicut quia omnia revocantur in homine ad animal rationale, signum est, per animal rationale, recte definiri hominem.

DICES Non omnis veritas est cognitio intuitiva, & tamen omnis veritas, cognoscit objectum secundum quod ipsum. Ergo cognitio intuitiva non est cognitio attingens objectum secundum quod ipsum.

RESPONDETUR solvi hanc objectionem etiam in prima parte, nunc suffecerit dicere. Cum omnis cognitio intuitiva sit vera, non est mirum, involvi in illa, etiam prædicata veritatem indicantia; nihilominus distinguitur sufficienter formalitas veritatis, à formalitate intuitivæ, quia veritas dicit radicalem existentiam conformitatis cum objecto, secundum quod ipsum, nihil requirendo, de modo illius ipsius conformitatis, representandæ. jam autem intuitiva requirit hunc modum, ut scilicet noscatur objectum secundum quod ipsum, & ut ad Ita objecti, respondeat Ita modi noscendi.

INSTABIS saltem cognitio quidditativa non est cognitio intuitiva, & tamen cognoscit objectum secundum quod ipsum.

RESPONDETUR negando, quod cognitio quidditativa, non sit cognitio intuitiva, de quo actum in Ethicis.

Quæri hic solet quid à nobis cognoscatur intuitivè. Imprimis actus nostros, quos de facto experimur nos habere, cognoscimus intuitivè, non quo ad quid sint, sed quod sint. Quod autem non cognoscimus illos, quo ad quid sint ratio est quia sunt spirituales, nos autem in corpore, non cognoscimus spiritualia, quo ad quid sint. Imò putarem, quo ad quod sint illos actus sine ullo phantasmate nosci, seu sine specie impressa, nulla enim illius necessitas. Quod autem actum suum internum noscere possit anima, licet oculus non possit videre suam visionem referri id debet in hoc, quod intellectus sit potentia supra seipsam reflexiva, & latioris spheræ; oculus autem adstrictus, ut nihil videat, nisi coloratum. Quod posita abstractione possit aliquid intuitivè videri petatur ex prima parte, ex quo fundamento dubitari posset, an non etiam rationes communes ipsæque universalis, à per-

fectiori intellectu, intuitivè nosci possint, si cate-roqui aliæ rationes abstractæ, sunt intelligibiles intuitivè.

QUÆSTIO II.

Quid notitia Comprehensive?

DE hoc discurrere spectat ad primam partem, tamen etiam hic tradenda est ejus aliqua notitia.

NOTO 1. breviter ex prima parte, Notitiam comprehensivam, esse notitiam intuitivam perfectam, à principio saltem æquè perfectæ, atque est objectum noscibile. Hinc nulla creatura erit comprehensiva Dei, quia nulla productiva notitiæ, quæ sit ab illa, tanquam principio æquè perfectæ, atque est perfectum objectum, quod est Deus! Bonitatem hujus explicationis suppono inibi probatam.

NOTO 2. duplicem comprehensionem nos imaginari posse, unam adæquatam, aliam inadæquatam. Comprehensio adæquata est, per quam attingitur comprehensive totum objectum. Comprehensio autem inadæquata, per quam attingitur objectum inadæquate, Comprehensive tamen quoad illam partem. Quod possit sic dividi comprehensio. Ratio est. Tum quia sicut possibilis est, differentia subalterna, quæ diverso respectu non est differentia, sed genus, cur possibilis etiam non erit comprehensio, quæ diverso respectu, non sit comprehensio. in quantum comprehensio hanc præcisam formalitatem habet, quæ est tenentia totius objecti. Jam quia in materialibus potest comprehendi, v.g. pars pomi & totum pomum non comprehendi, ut si posita divisione partem pomi ambiat manus, Ergo etiam facta præcissione intentionali, divisioneque poterit una pars comprehendi. Tum quia non implicat contradictionem Lumen gloriæ quod elevet, v.g. ad videndam essentiam, & non personas, & cur repugnabit elevatio, per quam homo comprehendat in Angelo gradum genericum spiritualitatis, non comprehendendo differentiam ejus specificam, ita tamen, ut per ordinem etiam ad noscendam, etiam partem objecti, debeat proficisci illa notitia à principio tam perfectæ ad minimum atque est perfectum objectum, saltem defectum perfectionis, elevatione supplemte.

NOTO 3. Tam partialem quam totalem comprehensionem spectari posse, vel secundum omnimodam perfectionem, vel secundum non nisi exigitam necessariam; Ad eum planè modum, quo Lumen meridianum, ex Luminibus quæ naturaliter habentur, est Lumen perfe-